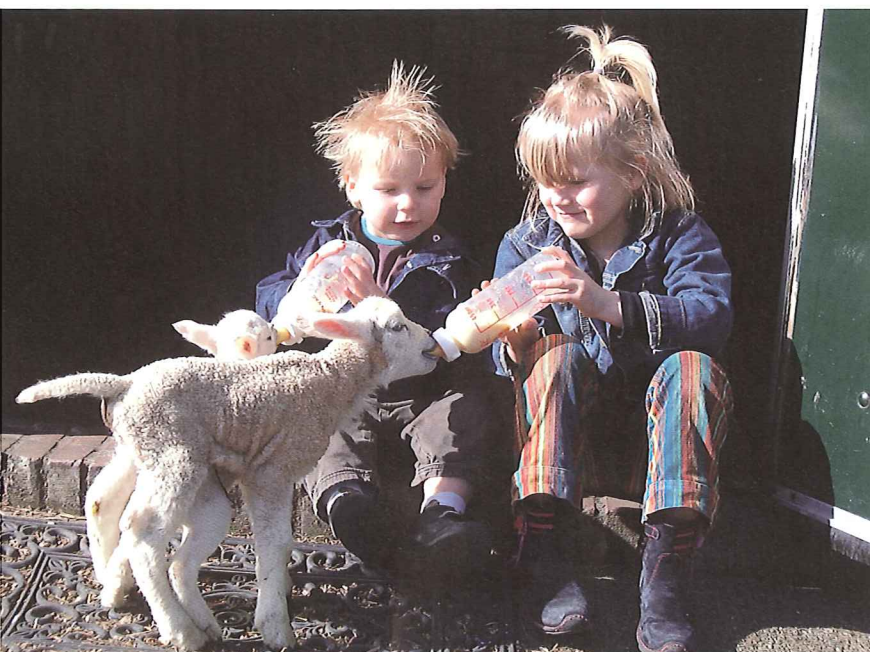

Opmerkelijke verschillen met gangbare bedrijven

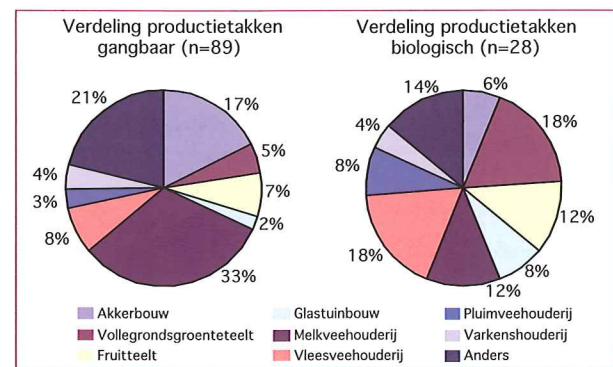
Meer multifunctionele takken bij biologische bedrijven

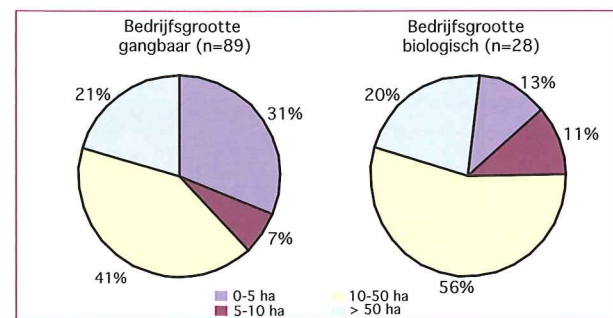
In opdracht van het Ministerie van LNV heeft PPO Wageningen UR een enquête uitgevoerd onder 117 multifunctionele landbouwbedrijven. Dit zijn bedrijven die naast hun agrarische tak aan natuurbeheer, recreatie, educatie, huisverkoop, zorg of aan kinderopvang doen. Daarbij kwamen opmerkelijke verschillen naar voren tussen gangbare en biologische bedrijven.

Op de Stadsboerderij in Almere

Figuur 1. Verdeling van de productietakken bij gangbare en biologische MFL-bedrijven (%)

Figuur 2. Bedrijfsgrootteverdeling gangbare en biologische MFL-bedrijven (%)

Allereerst verschilt bij deze 117 bedrijven de verdeling van de productietakken tussen gangbare en biologische multifunctionele bedrijven (figuur 1). Bij de gangbare bedrijven zijn melkveehouderij en akkerbouw de belangrijkste vormen van primaire productie. Bij de biologische bedrijven zijn dit vollegrondsgroenteteelt en vleesveehouderij. Bovendien zijn bij de biologische bedrijven de verschillende vormen van landbouw gelijkmatiger verdeeld. De bedrijfsgrootteverdeling (figuur 2) van de gangbare bedrijven lijkt veel op die van de biologische bedrijven. Opvallend is wel dat er relatief veel gangbare bedrijven in de categorie 0-5 ha zitten. Bij de vergelijking van de gangbare bedrijven met de biologische bedrijven (figuur 3) valt op dat bij de gangbare bedrijven recreatie, huisverkoop/streekproducten en educatie domineren. Gezamenlijk zijn deze drie vormen van verbreding goed voor 70% van de activiteiten. Op de biologische bedrijven is de verdeling over de vormen van multifunctionele landbouw gelijkmatiger. Naast de al eerder genoemde vormen komen hier ook natuurbeheer en zorglandbouw met grote regelmaat voor. Recreatie daarentegen komt naar verhouding veel minder voor op biologische bedrijven.

Meer multifunctionele takken

Gangbare bedrijven hebben gemiddeld twee vormen van multifunctionele landbouw op hun bedrijf, biologische bedrijven gemiddeld 2,8. Het komt opvallend vaak voor dat biologische bedrijven vier of vijf vormen van multifunctionele landbouw op één bedrijf hebben (figuur 4).

Groter deel omzet

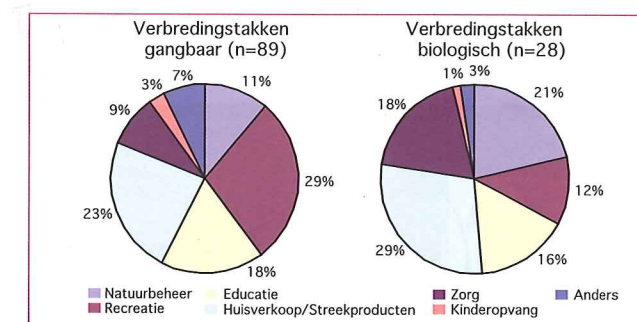
In de enquête is ook gevraagd in hoeverre de inkomsten uit de multifunctionele landbouw zich verhouden tot die uit de agrarische productie. Hier is sprake van een groot verschil tussen de biologische en de gangbare bedrijven (figuur 5). Bij de gangbare bedrijven geeft 33% aan meer omzet uit de multifunctionele tak te halen, bij de biologische bedrijven is dat zelfs meer dan de helft (54%). Dit zegt uiteraard nog niets over het inkomen wat behaald wordt uit de multifunctionele landbouw, aangezien we geen gegevens hebben over de kosten die gemaakt worden om de genoemde omzet te genereren.

Opmerkelijke verschillen

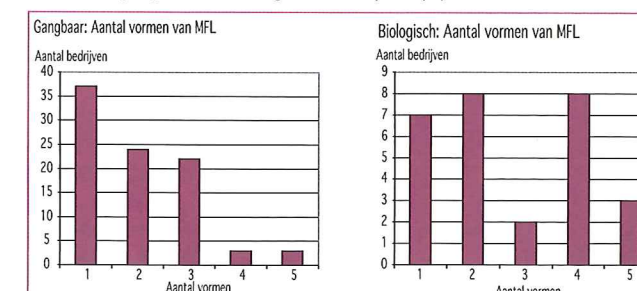
Bij gangbare bedrijven zijn het vooral melkveehouders en akkerbouwers die multifunctionele takken hebben. Bij biologische bedrijven zijn dit telers van vollegrondsgroente en vleesveehouders. De bedrijfsgrootte (aantal hectare) is bij biologische bedrijven groter. Ook bij de keuze voor multifunctionele takken zijn er verschillen: bij gangbare bedrijven domineren recreatie, huisverkoop/streekproducten en educatie. Bij biologisch zijn ook natuurbeheer en zorg belangrijke multifunctionele takken. Biologische bedrijven hebben ook meer multifunctionele takken en het aandeel van deze takken in de totale omzet van het bedrijf is ook groter.

De verschillen bij deze 117 bedrijven zijn nu bekend. De exacte achtergrond hiervan en of deze verschillen representatief zijn voor de hele multifunctionele landbouw zou nader onderzocht moeten worden. Uit dat onderzoek zou naar voren kunnen komen of een biologisch multifunctioneel bedrijf om een ander management vraagt dan een gangbaar multifunctioneel bedrijf. Ook zou het overheidsbeleid, dat is gericht op deze bedrijven, anders kunnen zijn. ■

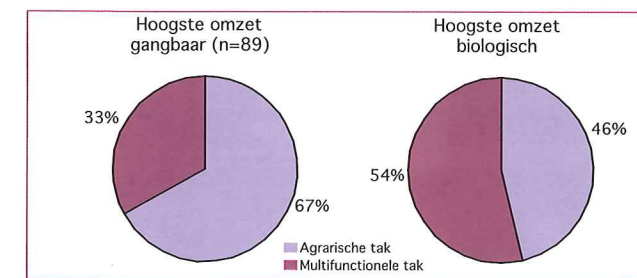
Meer informatie: Het rapport 'Kennisbehoefte en wijze van informatievergaring bij multifunctionele ondernemers' is te downloaden op www.multifunctionelelandbouw.nl of via infoloket@platteland.nl, zoekterm 'kennisbehoefte'.

Figuur 3. De verdeling van multifunctionele landbouw takken bij gangbare en biologische bedrijven (%)

Figuur 4. Aantal multifunctionele landbouw takken bij gangbare en biologische bedrijven (%)

Figuur 5. Omzetvergelijking primaire productie en multifunctionele tak bij gangbare en biologische bedrijven (%)